

leda že by byla pohledávka obživla neplněním vyrovnání. Žalovaný za sporu namítal, že řádně plnil splátky na kvotu, zejména, že zaplatil dne 13. listopadu 1929 splátky 300 Kč a dne 14. února 1930 splátku 200 Kč. Žalobkyně odpočítala jen částku 200 Kč od zažalované pohledávky. Nižší soudy, vycházejíce z mylného právního názoru na věc, nezjistily, zda žalovaný řádně a do jaké míry splnil splátky podle přijatého vyrovnání, takže dovolací soud nemá dostatečný a bezpečný skutkový předpoklad pro právní úsudek, zda a pokud vyrovnáním nezaniklý zbytek pohledávky je dosud po právu, a zda nastala jeho splatnost.

Čís. 12111.

Z ustanovení závěti o pronájmu místnosti v nadačním domě určité osobě, jež ukládají nadaci nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, další povinnost nezvýšiti nájemci nájemné a nevypovědětí nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovu zříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání.

Tato povinnost nadace neplyne ani z ustanovení závěti o zřízení fondu, z něhož měly býti hrazeny náklady udržování a zachovávání nadačního domu, nezamýšlel-li zakladatel nadace tímto ustanovením založiti pro nájemce nárok a pro nadaci povinnost znovuzříditi předmět nájmu i v těch případech, kde tato povinnost nevyplývá ze zákona.

Lhostejno, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1190/31.)

V závěti ze dne 27. června 1895 zřídil Josef S. Nadaci S., do níž patřily i dva domy, a uvedl doslovně: »Zároveň nařizuji, aby mým nástupcům v obchodě, pokud firmu Josef S. a synovci užívají budou, obchodní místnosti, totiž kancelář, magaziny, konírny, používání dvorův v těchto domech, ponechány byly za nájemné dosud placené«. V důsledku tohoto ustanovení poslední vůle bylo podle odevzdací listiny na ony domy vloženo pro firmu Josef S. a synovci nájemní právo. V téže závěti bylo ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v oněch domech. V dodatku k poslední vůli zrušil Josef S. ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v domech a nařídil, by z čistého užitku těchto domů vyhraženo bylo na eventuální správy domů ročně 240 zl. r. č. Pro případ však, že by správy domů těch nevyžadovaly ročně na ně ustanovený náklad 240 zl. r. č. a znalci stavební by uznali, že oprav v té míře zapotřebí není, mělo to, co tím ušetřeno bylo, tak dlouho býti ukládáno, až vzroste stavební fond na 5.000 zl. r. č. Současně uloženo bylo odkazovníkům spokojiti se s menším příjmem dle poměrů jejich nároků v tom případě, kdyby činže z těchto domů tou měrou klesly, že by platy předem zmíněné z nich vybývány býti nemohly, anebo kdyby pro nepředvídané události udržování domů tolik vyžadovalo, že by výnos domů těch oné výše nedosáhl. Roku 1924 vyhořelo skladiště v nadačním domě. Roku 1926 domáhala se zasílatelská firma S. a synovci na Nadaci S., by žalovaná byla uznána povinnou

znovuzřídití skladiště tak, aby je žalobkyně mohla řádně používat. Tato žaloba, již žalobkyně opírala jen o § 1096 obč. zák., byla právoplatně zamítnuta. Roku 1929 podala firma S. a synovci na Nadaci S. novou žalobu, by žalovaná byla uznána povinnou skladiště na dvoře domů žalující firmě do nájmu dané znovuzřídití tak, by je mohla žalobkyně řádně používat ke skladištním účelům spediterským. Tuto žalobu opírala žalobkyně o předpisy §§ 647, 684 a 859 obč. zák. a dále o §§ 504, 508 a pak 1090 obč. zák., uplatňujíc právní názor, že zesnulý zůstavitel, speditér Josef S., nařídil ve své poslední vůli, aby »jeho nástupcům v obchodu, pokud firmy Josef S. a synovci užívají budou obchodní místnosti, totiž: kancelář, magaziny, konírny, používání dvorů v těchto domech, ponechány byly za nájemné až dosud placené, to jest ke dni zřízení závěti 27. června 1895, a učiniv kromě toho opatření, by podstata domů zůstala co možná zabezpečená a neztenčená, poskytl svým nástupcům v obchodu sice právo nájemní k oněm místnostem obchodním, ale v rozsahu větším, než jak stanoví zákon v §§ 1104 a 1105 obč. zák. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: V dřívějším sporu nešlo při zodpovězení otázky, zda je žalovaná strana povinna vyhořelé skladiště znovuzřídití, o výklad ustanovení § 1112 obč. zák., nýbrž o výklad ustanovení § 1104 ve spojení s § 1096 obč. zák. Soud souhlasí s právním názorem tehdejšího odvolacího soudu, že podle §§ 1104 a násl. obč. zák. stihá nebezpečí z »mimořádných« náhod, mezi něž patří i požár, i pronajímatele, ale jen potud, že ztrácí nárok na činži, není však povinen, by pronajatý předmět znovuzřídil. Ze souvislosti §§ 1104 a násl. obč. zák. skutečně plyne, že se ustanovení § 1104 obč. zák., podle něhož pronajímatel není povinen, by pronajatý předmět znovuzřídil, vztahuje nejen na případ, kde nelze věci následkem neobyčejné náhody vůbec upotřebiti neb užívati, nýbrž i na případ § 1105 obč. zák., kde nájemce přes takovou náhodu může jí obmezeně užívati. Celý nyní projednávaný spor omezuje se tedy jen na to, by byla zodpověděna právní otázka, zda z ustanovení závěti zůstavitele Josefa S-a, jimiž tento se snažil zabezpečiti a v neztenčené míře udržeti podstatu obou nadačnických domů, lze pro žalující stranu v projednávaném sporu odvoditi její subjektivní právo věcné proti straně žalované na znovuzřízení skladiště, ohněm z valné části ztráveného, a to nad rozsah §§ 1104 a násl. obč. zák., mající po případě své meze teprve až ve všeobecném ustanovení § 1447 obč. zák. Soud není toho mínění, že ze zjištěných okolností ve prospěch žalující strany něco takového vyplývá, neboť jest přesvědčen, že ve smyslu předpisů §§ 914, 915 první věta a § 547 první věta obč. zák. z opatření, jež učinil zůstavitel za účelem právě vzpomenutým, nelze bez zřetelnějšího projevu vůle zesnulého speditéra Josefa S-a vyvozovati pro žalující stranu jako odkazovníka, majícího v domech právo nájemní, že může žalobou přes jasný doslov §§ 1104 a 1105 obč. zák. proti žalované Nadaci uplatniti její povinnost k znovuzřízení vyhořelého skladiště. Vždyť z veškerých opatření zůstavitele jest patrné, že mu šlo hlavně a především o to, by podstata nadačnického vlastnictví zůstala co možná pro Nadaci jako obmyšleného jím dědice nedotčená, při čemž však odkazovník v takovém případě zajisté není povolán k tomu, by dědice ve svém zájmu doháněl ke znovuzřízení části jeho vlastnictví,

an vlastník podle § 362 obč. zák. může své věci podle libovůle užívati, nebo bez užítku nechati, po případě i zničiti, zcela nebo z části na jiné osoby přenést, bezpodmínečně se jí vzdáti a i je opustiti. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtka nesprávného právního posouzení není odůvodněna. Soud dovolací shledává správným úsudek nižších soudů, že z ustanovení závěti o nájemním právu a o fondu na opravy a o fondu stavebním nelze dovoditi žalobní nárok. Ustanovení závěti o nájmu místnosti ukládá žalované straně nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, povinnost další jen ve dvou směrech: nezvýšiti dovolatelce nájemné a nevyovědětí nájem; z ustanovení toho nelze nijak dovozovati, že jest žalovaná strana povinna znovu zříditi nájemní předmět nad meze § 1104 a 1105 obč. zák. Povinnost tu nelze dovoditi ani z ustanovení o fondu na opravy a o fondu stavebním. Nelze ovšem pochybovati o tom, že ustanovením tím sledoval zakladatel nadace účel, by nadační domy byly udržovány a zachovávány, a proto ustanovením tím snažil se poříditi fond, z něhož by se náklady hradily. Leč nic z ustanovení toho neukazuje na to, že udržování a znovuzřízení mělo se díti ke prospěchu a v zájmu dovolatelky a že zakladatel nadace zamýšlel ustanovením tím založiti pro dovolatelku nárok a pro stranu žalovanou povinnost znovuzříditi předmět nájmu dovolatelky i v těch případech, kde povinnost ta nevyplývá ze zákona. Nenasvědčuje tomu ani doslov ustanovení toho, aniž to vyplývá ze souvislosti obojího ustanovení, o nájmu a o fondu. Z ustanovení článků IV. a V. závěti o tom, že odkazovníci Josef S. a Aloisie S-ová mají odkázaný pavilon zdarma propůjčovati a pozemek pronajmouti žalující firmě pro účely obchodní, nelze ani v souvislosti s ostatními ustanoveními závěti ve prospěch žalující strany dovozovati nic pro sporný nárok. Pro výklad závěti po rozumu dovolatelkou zastávaném, nelze nic získati z okolnosti, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní. Otázka, zdali žalovaná strana zachovala ustanovení závěti o zřízení fondu, čili nic, jest odchylná od otázky, zdali dovolatelka má právo na to, by ustanovení o fondu bylo zachováno, a nelze je směšovati; nemá-li dovolatelka nárok na zachování, nemůže z nezachování jeho nic dovozovati a neposoudil proto soud dovolací spor nesprávně ani v tom, že má za to, že otázka uskutečnění fondu jest pro souzený spor nerozhodnou.

Čís. 12112.

Nejde o porušení mravních zásad, aniž o využití tísně druhé strany (§ 879 čís. 4 obč. zák.), dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši skladníku trestním oznámením, od něho slíbíti a vyplatiti úhradu schodku. Lhostejno, zda skladník za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí a zda výsledek revise byl správný.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1373/31.)